

Editura NEUMA
Strada Libertății, nr. 188
Apahida, Județul Cluj

Editor: Andrea H. Hedeș
Copertă și DTP: Gelu Iordache

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TRIF, MARIA

Albastru de luni : poezie / Maria Trif ;
pref. de Ion Cristofor. - Apahida : Neuma, 2025
ISBN 978-630-6592-76-0

I. Cristofor, Ion (pref.)

821.135.1

Maria Trif

Albastru de luni

POEZIE

PREFAȚĂ DE ION CRISTOFOR

Editura
NEUMA
2025

Sumar

Maria Trif - poezia exilului și „retorica absenței”	5
Albastru de luni	9
Cântec de dor	10
Un alt fel de a fi	11
Unul altuia	12
Atât?	13
Plecări	14
Poemul continuității	15
Doi ciudați	16
Între o noapte și-un fir de lumină	17
De drag	18
Cu un vârf de suflet	19
Catren	20
Tu știi	21
Netăceri	22
Nedezlegare	23
Spusele nespuse	24
Nemurire	25
Alb-roșu	26
Zile și zile	27
Beție de drag	28
Zi de luni	29
Altfel	30

Război de pace	31	Vară în toamnă	61
Scrisori pe omăt	32	Antagonică	62
Catren	33	Toast în amintire	63
Pierdere la purtător	34	Femeii	64
Între ieri și azi	35	Femeii 2	65
Zi de nenoroc	36	Privirea iernii	66
Retorica inimii	37	Între altfel și la fel	67
Chemarea vieții	38	Vers de scrisoare	68
Binețe	39	Târziul	69
Necolind	40	Tăcere și marți	70
Gânduri	41	Catren de iarnă	71
Rămânere	42	Înscris în poem	72
Aproape liniște	43	Alfabetul tăcerii albastre	73
Drum fără de cale	44	Apropiere	74
De una, de alta...	45	Iarna nepăsării	75
Nou început	46	Retorica absenței	76
Lacrimi	47	Renaștere	78
Dar de cuvânt	48	Lacrimi de vânt	79
Răspuns la neîntrebare	49	Chemarea Toamnei	81
Partaj	50	Ecou	82
Rătăcindă	51	Grabnică chemare	83
Despre Eminescu	52	Deșteptarea dinaintea înnoptării	84
Toast	54	Intenție de scrisoare	85
In memoriam	55	Monolog cu mama	86
Rămas	56	Plouă	87
Romanță	57	De iarnă	88
Negoț ilicit	58	Eu fără de tine	89
Tăcerile vorbelor noastre	59	Iz de primăvară	90
Reflecții	60	E luni	91

Maria Trif - poezia exilului și „retorica absenței”

Născută în mitologicul Lancrăm, loc al ivirii în lume a lui Lucian Blaga, poeta Maria Trif a debutat editorial foarte târziu, din motive ce țin de o existență dramatică, prea puțin propice cultivării muzelor.

Silită de situația economică din țară să emigreze, ca alte milioane de români, în căutarea unor mijloace mai decente de trai, poeta va reuși să debuteze editorial abia în 2014, cu *Ferestre în amurg*.

Cu o anume febrilitate, autoarea ce a copilărit în Podișul Secașelor încearcă să recupereze timpul pierdut, publicând, la intervale apropiate, *Zbor de primavară* (2016), *Ningă-ne salcâmi* (2019) și *Verde-târziu* (2021). Cum se întâmplă de obicei în cazul autorilor care au trăit în diaspora, ecourile critice sunt puține, dar deloc neglijabile. Scriu pozitiv despre cărțile poetei revenite în țară condeie precum Monica Grosu, Octavian Mihalcea, Mihai Posada și Flaviu George Predescu. Această situație dramatică îi obligă pe unii autori din exilul unde au fost alungați să renunțe la utilizarea limbii române și să încerce să se integreze în cultura țării de baștină. S-ar putea da multe exemple în acest sens.

După mai bine de un deceniu petrecut la muncă în Italia, în răspăr cu moda literară a epocii noastre, Maria Trif se întoarce cu fața spre bunele tradiții ale liricii ardelene, reprezentată de autori ca Ion Horea sau Eugeniu Nistor.

Total dezinteresată de experimentele formale, de limbaj sau de imagistică, puse adeseori sub egida postmodernismului, autoarea volumului *Albastru de luni* scrie în „dulcele stil clasic”, în ritmuri armonioase și muzicale. În aceste cadențe clasicizante, poeta din diaspora deplânge, ca în poezia *Alb-roșu*, durerea „ruperii de grai”, dificultățile de adaptare („ochiurile îngrădirii vieții”), sentimentul înstrăinării contopindu-se cu cel al absenței iubirii: „Îmi urlu nerostirea rînd cu rînd/ Pe albul-roșul filelor din gând./ Mă strâng tăceri și-aș da cu toți pereții/ De ochiurile îngrădirii vieții.// Îmi duc lipsirea zilelor de tine/ Mînjindu-mi răul că îmi este bine./ Mă mai retrag la umbra vremii tale/ Iar alteori îți ies cu mine-n cale// La poarta dintre singuri și-amândoi/ Cu tine lutul secetei să îmi ploie./ Să-mi curgi sub geana dorului – flămînd/ Să-ți simtă cordu-n pieptul meu bătînd// Preț de un vers și-o clipă de tandrețe/ Și-apoi poemul să te reînvețe.../ M-afund în așteptări, dar nici nu știu/ Acel „cărînd,” de nu va fi târziu.//Eu plîng durerea ruperii de grai./ Tu mă aduni din câte mă mai ai/ Și ne urlăm tăcerile, pe rînd./ În albul-roșul filelor de gând...”.

Poeta e devastată de ideea existenței într-un mediu străin și ostil, într-o lume golită ea însăși de esențele umanului („E-o criză globală, adîncă, de sens”), sufocată de taxe („Că se va impune o taxă pe mers”) și pîndită de „noaptea” extincției (*Un alt fel de a fi*).

Deși adoptă acest mod clasicizant de exprimare, poezia Mariei Trif, nu e lipsită de fiorii modernității, fiind altoită pe filonul blagian al tainei („Dezlega-i-aș taina, nu s-ar dezlega!”) un motiv recurent în mai multe poezii (*Dezlegare, Iz de primăvară*), poezia fiind ea însăși o taină, cum ne indică un vers emblematic: „Cu poezia tainei pe hîrtie” (*Atât?*). Taina e un motiv blagian reconvertit de Maria Trif într-un sens profund personal, într-o poezie dominată de sentimentul omniprezent al exilului, al „vîntului înstrăinării”, al nopții, beznei și frigului.

Mereu grav, confesiv, lirismul acesta reconstruiește un spațiu al durerii, o mitologie a înstrăinării și absenței, al devastării existențiale, cu o dimensiune spirituală în care „dorul”, (ca motiv izvorât dintr-o lungă, tragică experiență a românilor), revine în numeroase dintre poeziile volumului. Dintre multe exemple ce s-ar putea da, să cităm doar o poezie, *Retorica absenței*, ce poartă un titlu edificator pentru atmosfera întregului volum: „Doare încă și mă arde/ vîntul ce te-a secerat./ Spune-mi, mamă, de pe unde/ mi-ai strâns apa de-mbăiat?// Mamă, n-avea ursitoarea/ bine

la ea niciun pic/ de-am rămas curând cu mine/
rătăcită prin nimic?// Zorii gri, calea făcută/ să
încapă pasul meu,/ prea devreme m-ai pus,
mamă, / să mă duc de mână eu!// Orizont de
strâmbătate,/ rugii murite pe sub cer,/ Mamă,
n-am avut la cine/ mângâierea ta s-o cer!// Mers
împins prin vremea dusă/ până-n crucea toamnei
seci,/ sângeri, mamă-n rana veche/ și în golul pal-
mei reci!// Înțelesuri fără noimă/ dorul verde-n
lemn uscat/ Mamă, doare și mă arde/ vântul ce
te-a secerat!"

Tonalitatea acestui lirism de substanță e în ge-
neral deceptivă, transcriind o dramatică răvășire
a destinului, cu o constanță ce refuză orice stri-
dență. Cu toate acestea, dicțiunea poetică a Ma-
riei Trif nu e lipsită e de un anume gust pentru
joc, tendință ivită mai ales din fascinația pur
fonică, ce pare a depăși sensul printr-o gratuitate
ludică.

Ion Cristofor

Albastru de luni

De-atât albastru, se făcuse luni,
Își ridicase tălpile câmpia,
Din vârful inimii puteai s-aduni
Și să-mpletești în lacrimi poezia.

De nerăbdare, se făcuse NOI
Prin cer și pe pământul ros de patimi;
Puteam să curăț nourii de ploi,
Puteai să-mi scuturi lumea și s-o clatini

Și s-a făcut de ceea ce citeam
În liniile palmelor de stele;
Urcam pe șaua căii și simțeam
Că tu ești scara înălțării mele.

A fost, atunci, ce nu s-a pomenit -
Furtuna alungase un dezastru
Și soarele privea înmărmurit
Cum se făcuse luni de-atât albastru...

Cântec de dor

Dor al meu de verde străveziu,
Albul luncii-ncepe să mă doară,
Din bătaia ceasului târziu
Doar tăcerea clipei se coboară.

Se așterne frigul pe pământ,
Vers în vers, își țin de cald poezii;
De un ultim, firav, legământ
Ne atârnă poezia vieții.

Se va face de zăpezi curând,
Lupii foamei vor urla a stână
Și îi simt o lacrimă căzând
Căutării mâinilor de mână.

Cu un fir de vâsc mi te desprind
Vântului ce spumegă a iarnă;
Fi-mi-ai sărbătorilor colind,
Vremea ta prin mine să te cearnă!

Un alt fel de a fi

Să mergem acasă, de-acum
De viața din lume citi-vom din cărți,
Prin cele de-afară nu-i drum
Decât înspre noapte și n-om găsi hărți,

Nici ghizi să ne-aducă-napoi!
E-o criză globală, adâncă, de sens
Și-aud, cu durere de noi,
Că se va impune o taxă pe mers.

Hai, vino acasă, vom ști
Să punem de liniști în marea de vânt,
Cu ziua din noi ne-om răsti
La noaptea ce-a prins rădăcini în pământ...

Unul altuia

Este încă vreme, nu privi cu teamă
de prăpăd înaltul,
Lasă orologiul să-și dezlege tâlcul
propriilor șoapte!
Zorii de jăratec pe care-i aprindem
unu-n piept la altul
Pot să lumineze, ca un cânt de ziuă,
cea mai neagră noapte!

Uneori mai bate vântu-nstrăinării aspru, a pustie,
Norii, puși pe harță, își deșartă, râuri, toanele,
din plin,
Dar sub pași pereche troienește pacea
verdelui-câmpie,
În întreg sau parte, noi ne suntem unul-altuia
senin!

Clipele răsună a chemări de clopot înspre
sărbătoare,
Zarea se întinde ca o nesfârșire-albastru-peruzea,
Simți și tu, iubite, cum ne-așază moartea viața
la picioare,
Negândind târziul și purtând de ziuă unul altuia?

Atât?

Numai atât ne este dat, mă-ntreb,
Ne-avându-ne, dar fiindu-ne cu totul,
Să tot urzim, cu partea de întreg,
A-i dejuca târziului complotul?

Să ne găsim doar pe la porți de vis
Strângând la pieptul dorului himere,
Nepricepând că viața s-a prezis
Dăruitorului ce dar nu cere

Atât, atâta doar ne-o fi fost dat,
În patul alb din gândul dăruirii
Să ne-adâncim, aproape de păcat,
Dar să ne-ntoarcem pe stinghia firii

Spre-a ne vedea cumiți, așa, în treacăt,
Cât s-amânăm, cu anii, așteptarea,
Cu dragostea ținută greu sub lacăt,
Mintind că ne-ntâlnește întâmplarea?

Și vom rămâne numai cu atât,
Cu poezia tainei pe hârtie
Ce-o să ne țină, cândva, de urât,
Iertându-ne că n-a ajuns să fie?...